

נפגעתם? אנהנו איתכם.

מידע משפטי למשפחות
שאיבדו את יקיריהן
בתאונות דרכים קטלניות

אנשים באדום
עמותה למאבק בתאונות דרכים

התהליך המשפטי

זמן מה לאחר התאונה יתחיל תהליך קשה מנשוא - משפט מדינת ישראל נגד הנהג הנאשם, ובו הפרקליטות תייצג את המדינה ואת האינטרס הציבורי.

היזהרו מהסדרי (עסקאות) טיעון!

כרוב קרוביהם של קרבנות תאונות דרכים, תופתעו גם אתם ברגע מסוים עלידי הפרקליטות (התביעה), בהודעה שהוחלט להגיע עם הנאשם להסדר טיעון. (על התביעה להודיע לנפגע מראש על הסדר טיעון מכח חוק זכויות נפגעי עברה, ראו עמוד 8 בחוברת זו).

חוברת זו נועדה להדריך אתכם, הקרובים ההמומים עדיין מעצם האסון, וליידע אתכם על זכויותיכם וכיצד באפשרותכם לנהוג כאשר תקבלו הודעה כזו.

מהו הסדר טיעון?

הסדר טיעון, הידוע גם כעסקת טיעון, הוא הסכם שנערך במסגרת משפט פלילי בין התביעה לנאשם. הנאשם מסכים להודות באשמה מסוימת (בדרך כלל פחותה בחומרתה מהאישומים המרכזיים) ובתמורה התביעה מסירה את האשמות החמורות יותר מכתב האישום ומבטיחה עונש פחות ממה שהנאשם היה מקבל אילו הורשע בהאשמות המקוריות.

הסדר טיעון מאפשר לתביעה ולנאשם להסכים על תנאי פשרה, ולהימנע מהליך ארוך של משפט, ובכך הוא חוסך לשני הצדדים משאבים רבים (זמן, עבודה, כסף) וסיכון של הפסד במשפט. הסדר טיעון חייב לקבל אישור של שופט לפני ביצועו.

משפחות יקרות,

משפחה המקבלת את הבשורה הנוראה, קורסת לתוך תהום והלם וברגעים קשים אלה אינה יכולה לחשוב על הליך משפטי זה או אחר. אנו, שחוינו על בשרנו את הכאב, יחד עם גורמים משפטיים שחברו אלינו בהתנדבות, רוצים לסייע לכם במידע ובעצה, בעוד אבלכם טרי ואין בכוחכם להתרומם מהכאב המצמית.

אנו מקווים שחוברת זו תהיה לכם לעזר ותוכל לסייע בידכם להבין את התהליך המשפטי העומד בפניכם.

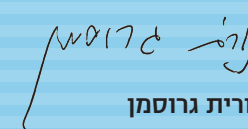
אנו מחבקים אתכם ונמצאים כאן בשבילכם, להושיט יד ולהיות איתכם במאבקכם. מאבקכם הוא מאבקנו. אם נשכיל להעביר את המסר שאין להקל בדיון על אדם שגזל חיים, אולי נביא לנקודת מפנה בהתנהגות נהגים בכבישי הארץ.

בשם משפחת "אנשים באדום",

עינת זליכוב

יועצת משפטית של העמותה

נורית גרוסמן

יו"ר העמותה

שדרוש לו יותר זמן להכנת ההגנה. כך יכולים לעבור חודשים רבים בין ישיבה אחת לשנייה. מטרת ההגנה בהארכת משך המשפט ברורה. היא רוצה להגיע למצב שבו השופט יציע לתביעה ולהגנה להגיע להסדר טיעון. כלומר, הנאשם יודה באשמה, ובתמורה יומר כתב האישום מהריגה לגרימת מוות ברשלנות. עסקת הטיעון תוגש לשופט לאישור. ברוב המקרים (קרוב ל-100%) השופט מאשר את הסדר הטיעון. אפשר לקצר את משך המשפט על ידי קיצור הזמן בין הישיבות וקביעת לוח זמנים מחייב מראש עבור התביעה וההגנה, במקום להיענות לתרגילי "משיכת הזמן" של הסניגורים.

מדוע השופט מעודד הסדר טיעון?

ישנם מקרים בהם קשה להוכיח מעל לכל ספק סביר, כפי שנדרש בדין הפלילי, את עברת ההריגה. לכן יש טעם במקרים מסוימים להגיע להסדר טיעון בו מודה הנאשם בגרימת מוות ברשלנות ועונשו ייגזר בהתאם. אולם ישנם מקרים בהם אשמת הנאשם ברורה יותר. במקרים אלו אין צורך של ממש בהסדר טיעון והמטרה היא קיצור משך המשפט והפחתת העומס המוטל על בית-המשפט.

לעיתים אינכם מבינים את פשר הסדר הטיעון ובהיותכם המומים עדיין מהאסון שפקד אתכם אינכם מודעים מספיק לעובדה שנקמת עסקה שאיננה ראויה בנסיבות המקרה מבחינה משפטית. במקרים אלו קשה להניח שהפרקליט והסנגור קלעו בדיוק לגזר הדין אליו השופטים היו מגיעים לאחר שמיעת הראיות ולימוד יסודי של החומר.

בישראל, עסקת טיעון כוללת, במקרים רבים, גם הסכמה בין התביעה לפרקליט הנאשם לגבי העונש, והסכמה זו מוגשת לשופט, שבדרך כלל מקבל אותה, אף שהוא רשאי לחרוג ממנה לקולא או לחומרא (מתוך ויקיפדיה). ההסדר מתגבש אם כן, במשא ומתן בין הפרקליטות התובעת את הנאשם ובין ההגנה שלו, בעידוד השופט, וזאת כאשר יש קושי ראייתי בהוכחת עברה חמורה של הריגה.

לעיתים, הפרקליט מטעם המדינה יציע להגיע להסדר טיעון ויסביר שיש קושי ראייתי בהוכחת העברה. במקרה כזה הוא עשוי לטעון שהקושי בהוכחה עלול לגרום לגזירת עונש קל בהרבה או אף לזיכוי של הנאשם, ולהסביר שהסדר טיעון יבטיח שדבר כזה לא יקרה.

למרות זאת, במקרים מסוימים הנסיבות ברורות ואין קושי ראייתי בהוכחת העברה וזאת כאשר תאונות קטלניות נגרמות עקב התעלמות מודעת של נהגים מהוראות החוק ומהתוצאות שהעברות שהם מבצעים עלולות לגרום (לדוגמה, נהיגה בשכרות). במקרים כאלה אין צורך של ממש בהסדר טיעון ומטרתו היחידה היא לקצר את משך המשפט.

במדגם שבחנו מומחי עמותת "אנשים באדום" נמצא, שמשך הזמן הממוצע של משפט רגיל הוא 27 חודשים, ואילו משפט שבו מתגבש הסדר טיעון נמשך בממוצע 17 חודשים בלבד.

מהי הסיבה למשכי זמן ארוכים אלה?

במקרים רבים, כאשר כתב האישום המוגש הוא בגין הריגה, הנאשם, בעצת סנגורו, אינו מודה באשמה. השופט מציע מועד לישיבה הבאה, ואז הסנגור מודיע שבמועד זה הוא עסוק או

חוק זכויות נפגעי עברה

ב-1 באפריל 2005 נכנס לתוקף מלא חוק זכויות נפגעי עברה, התשס"א, 2001, המעניק לנפגעי עברות שורה של זכויות בקשר להליך הפלילי. הסבר קצר על הזכויות נמצא לפניכם.

זכויותיכם לפי חוק זכויות נפגעי עברה, התשס"א, 2001*

אם נפגעתם מעברה (גם בן/בת זוג ובני משפחה של הרוג בתאונת דרכים) אלו זכויותיכם:

- אתם זכאים לכך שנציג הפרקליטות המטפל בהליכים בקשר לתאונת הדרכים ינהג בכם בהתחשבות תוך כדי שמירה על כבודכם והגנה על פרטיותכם, ובתוך זמן סביר.
- אתם זכאים, ככל הניתן, להגנה מפני החשוד או הנאשם וכן מפני קרוביו או מפני אנשים מטעמו. אם אתם חוששים מפגישה בבית המשפט עם מי שפגע בכם, תוכלו להתקשר לתובע בתיק כ-24 שעות לפני הדיון ולבקש סיוע כדי לחכות עד תחילת הדיון באזור נפרד.
- אתם זכאים לכך שיימסר לכם מידע על שירותים וארגונים העוזרים לנפגעי עברה.
- לפי סעיף 8 לחוק, אתם זכאים לכך שאנשי הפרקליטות המטפלים בתיק ומכירים אותו יסבירו לכם מהו השלב שבו מצוי ההליך הפלילי בקשר לעברה שממנה נפגעתם, ומהם השלבים הנוספים בהליך הפלילי. החוקר המטפל בתלונה יסביר לכם איך תוכלו לקבל מידע זה.

* חוק זכויות נפגעי עברה פורסם בספר החוקים של מדינת ישראל התשס"א, עמ' 183 מידע על תיקונים לחוק באתר האינטרנט של משרד המשפטים: www.justice.gov.il

אנו בעמותת "אנשים באדום" סבורים שבחלק מהמקרים של תאונות דרכים קטלניות, אין מקום להסדרי טיעון ויש לגזור את העונש הראוי לפי חומרת העברה ועברו התעבורתי של הנהג הפוגע. במקרים אלו נתגייס על מנת למנוע עסקת טיעון שאיננה ראויה, בדרכים המקובלות בעולם המשפט.

ברגע שיוודע לכם על כוונה להגיע להסדר טיעון, אנא התקשרו מיד עם עמותת "אנשים באדום".

המשפטנים שלנו ידריכו אתכם כיצד לנהוג כדי למנוע ככל האפשר את קידומם של הסדרי טיעון לא מוצדקים, על חשבון הצדק והאינטרס הציבורי. במידת הצורך נוכל לעתור יחד לבג"צ!

אנו רואים בעונש הניתן בזמן סביר והתואם את חומרת העברה, אמצעי חשוב בהגברת הבטיחות בדרכים.

**אם קבלתם
הודעה שהתיק
נסגר מחוסר
אשמה ו/או
חוסר ראיות יש
אפשרות לפנות
תוך שלושים
יום לפרקליט
המדינה ולערער
על החלטה.**

- **אתם זכאים לכך שתינתן לכם הזדמנות להביע בכתב את עמדתכם לפני היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוסמך מטעמו להחליט בבקשה.**
- **לפי סעיף 17 לחוק, חובה על נציג הפרקליטות ליידע אתכם שנרקמת עסקת טיעון, ויש לכם זכות להגיש התנגדות בכתב לתובע. על נציג הפרקליטות ליידע אתכם לפני קבלת החלטה בעניין, ובזמן סביר שיאפשר לכם להגיש השגות על החלטה.**
- **במקרים מסוימים מחליט החוקר או התובע "לסגור את התיק", כלומר להפסיק לחקור או לא להעמיד לדין אף אדם בקשר לעברה שממנה נפגעתם. במקרה כזה אתם זכאים לקבל הודעה על כך, ואתם זכאים לבקש לחדש את הטיפול בתיק, כלומר להגיש ערר על החלטה. בהודעה על סגירת התיק חייבים להסביר לכם למי תוכלו להגיש את הערר.**
- **אם קבלתם הודעה שהתיק נסגר מחוסר אשמה ו/או חוסר ראיות יש אפשרות לפנות תוך שלושים יום לפרקליט המדינה ולערער על החלטה.**
- **אם התובע החליט להעמיד לדין את מי שפגע בכם, הוא יגיש לבית המשפט מסמך הנקרא "כתב אישום", ובו מתואר במה מאשימים את הפוגע. במקרה כזה, אתם זכאים לקרוא את כתב האישום ולקבל העתק ממנו לפי התנאים וההגבלות הכתובים בחוק ובתקנות.**
- **כשבית המשפט מקיים דיון בקשר לעברה, בדרך כלל מותר לכל אדם להיכנס לאולם בית המשפט ולשמוע את הדיון. גם אם בית המשפט מחליט לקיים דיון בדלתיים סגורות, אתם כנפגעי העברה זכאים להיכנס לאולם ולצרף אליכם אדם נוסף שילווה אתכם. במקרים יוצאים מן הכלל, שבהם יוחלט אחרת אתם זכאים לקבל הסבר על הסיבה להחלטה.**

- **אתם זכאים לכתוב לבית המשפט מסמך ובו תפרטו את הפגיעות והנזקים שגרמה לכם העברה. מסמך זה נקרא "הצהרת נפגע". את ההצהרה יש למסור לחוקר או לתובע המטפלים בתיק, והתובע יגיש אותה לבית המשפט אחרי הרשעת הנאשם. לידיעתכם, הנאשם או בא כוחו יכולים לחקור אתכם בבית המשפט על הדברים הכתובים בהצהרה.**
- **אם בית המשפט מרשיע אדם בעברה שממנה נפגעתם, התובע יכול לבקש לחייב את המורשע לשלם לכם פיצוי כספי, נוסף על העונש שייקבע לו.**

במקביל להליך הפלילי ובלו קשר אליו,

תוכלו להגיש תביעת נזיקין אזרחית נגד מי שפגע בכם.

תוכלו לבקש שאותם שופטים שהרשיעו את הנאשם ומכירים את התיק, הם אלה שידונו בתביעת הנזיקין שלכם נגדו.

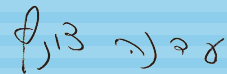
על עמותת "אנשים באדום"

עמותת "אנשים באדום" הוקמה בשנת 1997 על ידי הורים שכולים ואזרחים שתאונות הדרכים הדירו שינה מעניהם. מטרתנו היא להגביר את מודעות הציבור לבעיית הקטל בדרכים ולקדם פתרונות שיפחיתו את מספר תאונות הדרכים.

בתחילת הדרך עסקנו בפעולות מחאה והפגנות, ובהקמת שדולה בכנסת שתתמוך ביוזמותנו לקידום חוקים תעבורתיים, כגון, החוק להחרמת רכב של עברייני תנועה. כיום אנו עוסקים בעיקר בפעילויות נגד עסקאות טיעון, הכוללת נוכחות בבתי משפט לתמיכה במשפחות הקורבנות, הפצת עצומה נגד קלות העונשים לעברייני תנועה כבדים ומחקר השוואתי על הקשר בין נסיבות העברה לחומרת הענישה במשפטים שהסתיימו.

תוכנית הדגל של העמותה הייתה פיתוח תוכניות ליישוב בטוח, המיושמת במספר ישובים שבהם הוקמו סניפים של העמותה. שמונו דגש על מניעת הסחת דעת בנהיגה וחילקנו חוברות הסברה בנושא לציבור. נציגנו מרצים בפורומים שונים ברחבי הארץ על נושא זה ועל ההתמודדות האישית עם השכול והכאב תוך פנייה לקהל למחויבות אישית, למניעת התאונה הבאה.

בתקווה שלא תצטרפנה עוד משפחות למעגל השכול.

עדנה צונץ
דוברת העמותה

ייעוץ משפטי

יועצים משפטיים המסייעים לעמותת "אנשים באדום" ייתנו לכם ייעוץ ראשוני בהתנדבות בנוגע לזכויותיכם:

היועצת המשפטית של העמותה

עו"ד עינת זליכוב, 054-4838844

מאור-שוסטר עורכי דין

ייעוץ ראשוני בנושא תביעות נגד חברות הביטוח
עו"ד שלי שוסטר, 077-5006363

אור לי און - עמותה למען משפחות שכולות

עו"ד אודליה שפירא, 09-8329905
www.orlion.org.il, 052-6406333
shapira.lawyers@gmail.com

עמותת "אנשים באדום"

עמותה למאבק בתאונות דרכים
www.anashimbeadom.org

---

www.anashimbeadom.org
